

Diarienummer M2017/01115/Nm

m.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar Ekologisk kompensation. Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses (SOU 2017:34)

Ellevio AB (publ) (nedan kallat Ellevio) har fått tillfälle att lämna synpunkter på rubricerad remiss (nedan kallad remissen) vilket vi uppskattar.

Inledningsvis vill vi framhålla att Ellevio i grunden är positiva till remissen som sådan, eftersom den ligger väl i linje med det arbete med biologisk mångfald som vi redan bedriver. Exempelvis kommer Ellevio under de närmaste åren att inventera och kartlägga den biologiska mångfalden i de ledningsgator som har potential för artrikedom enligt genomförd GIS-analys, vilket kommer att tas hänsyn till i vårt underhåll. Sedan hösten 2017 medverkar Ellevio även i Samverkansgruppen för infrastrukturens biotoper som hålls ihop av Artdatabanken och Jordbruksverket.

Tillämpning

Ellevio anser, i likhet med utredningsdirektivet, att förslaget ska utformas med hänsyn till behovet av en rimlighetsavvägning där nyttan av kompensationsåtgärder jämförs med kostnaderna, så att nya krav inte inriktas mot områden med begränsade värden och så att planering, byggande och skötsel inte försvåras i onödan. Med andra ord ska tillämpningen av ekologisk kompensation ske i samband med större exploatering och ingrepp i värdefulla mark- och vattenområden, vilket också lyfts i utredningens inledning. Mot bakgrund till detta anser Ellevio att ekologisk kompensation ska tillämpas i projekt som antas innebära betydande miljöpåverkan och inte i samtliga tillståndspliktiga ärenden. Om länsstyrelsen har beslutat att intrång inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska inte en utredning och påföljande utförande av kompensationsåtgärder genomföras. Syftet med ändringen av 6 kap Miljöbalken, som infördes 1 januari 2018, var att tydligare särskilja på prövningen av verksamheter och åtgärder som antas medföra betydande miljöpåverkan med de som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Föreslagen lagändring med avseende på ekologisk kompensation borde ha samma tankegång.

Kompetens, förutsättningar och resurser

Remissen innehåller ett flertal komplexa och svåra bedömningar, främst av kvarstående skada. Det är komplicerat att bedöma kvarstående skada och beskriva den på ett sådant sätt att det blir tydligt vilka ekologiska funktioner, kvaliteter och samband som påverkas på kort och lång sikt, något som i sin tur ställer höga krav

på ekologisk kompetens hos alla berörda parter. Vi kan konstatera att bl.a. naturvärdesinventeringar idag utgör en trång sektor när det gäller tillgång på kompetens. Samma aktörer kommer behöva nyttjas för kompensationsutredningar.

Det är vidare viktigt att prövningsmyndigheten har rätt kompetens i dessa frågor för att fatta korrekta beslut och ser exempelvis en risk med att myndigheten ska villkora kompensationsåtgärder.

Kompetens- och resursbrist riskerar att fördröja projekt snarare än förkorta exploatering, i alla fall initialt. Fördröjning vore mycket olyckligt.

Historiskt har det varit ett problem för stora infrastrukturbolag att olika länsstyrelser gör bedömningar på olika sätt och utifrån olika parametrar. Detta försvårar möjligheten att ha en god förutsägbarhet i planerade projekt. Ellevio anser därför att det är av högsta vikt att de föreslagna utredningarna (kostnader/nyttor) görs utifrån samma metod oberoende av vilken länsstyrelse som ansvarar för det enskilda projektet.

Det vore mycket önskvärt om kommunen gör en första grov inventering för att hitta exploaterbara områden så att inte ett alltför stort ansvar hamnar hos den enskilde byggherren. För att säkerställa en likvärdig nivå av förutsägbarhet kommunerna emellan (vilket i sin tur ökar förutsättningarna för kostnads- och tidseffektiv exploatering på ett övergripande plan) vore det önskvärt om inventeringen av kommunernas ekologiska förutsättningar samordnades på regional nivå. Ellevio uppfattar det som att de handlingsplaner för grön infrastruktur som länsstyrelserna tar fram i år är ett underlag som är tänkt att fördjupas i bland annat kommunernas översiktsplaner, vilket låter bra.

Ellevio instämmer i remissens insikt i ärendets komplexitet genom att föreslå försöksverksamhet och framtagande av vägledningar.

Tillgång till mark- och vattenområden för kompensation

En svårighet med att ställa krav på kompensationsåtgärd är att verksamhetsutövaren inte har rätt till mark- och vattenområden utanför projektområdet. Förslaget i remissen är att inrätta kompensationspooler för att lösa denna problematik, pooler som förmedlar kompensationsåtgärder eller underlättar mötet mellan säljare och köpare av kompensationsåtgärder.

Ellevio anser i och för sig att remissen ger stort utrymme åt så kallad direktkompensation men vi anser att den skulle tjäna på att det tydliggörs att det även går att utföra direkta kompensationsåtgärder inom områden som verksamhetsutövaren har markåtkomst till. Att genom kompensationsåtgärder kunna öka naturvärdet inom det egna markområdet ger en tydligare koppling till företagets hållbarhetsarbete och kan enklare följas upp. Om kompensationen därtill görs inom det markområde som berörs av det nya intrånget undviks dessutom orättvisa fördelningseffekter som remissen tar upp.

Kostnader och möjligheter till omprövning

Kostnaden för kompensationsåtgärderna har uppskattats till i storleksordningen upp till fem procent av budgeten för ett exploateringsprojekt, vilket kan innebära omfattande belopp. Kompensationsåtgärder behöver således vara kostnadseffektiva och det behöver synas vem som gör dem. Vi vill gärna vara med och agera

proaktivt genom att själva föreslå kompensation för ekologisk mångfald i syfte att uppnå rimliga åtgärder. Orimliga kompensationsåtgärder i fattade beslut kan komma att innebära ett stort antal överklagningsärenden. Överklaganden av fattade beslut riskerar att försena projekt, vilket vore mycket olyckligt. Ellevio anser att ett projekt endast ska omfattas av en prövning med beslut om kompensationsåtgärd och inte flera (t.ex. ellagen och Miljöbalken). Vi anser också att redan beslutade kompensationsåtgärder inte ska kunna ändras i efterhand av annan än den beslutande myndigheten. Vi vill framhålla vikten att endast en instans ska ta ställning till behovet av kompensationsåtgärder och föreslagna kompensationsåtgärder och att det ska göras utifrån vägledningar och riktlinjer. Länsstyrelserna, med lokalkännedom och sakkunskap, bör lämpligen vara denna instans. Kompensationsutredningarna och utförandet av åtgärderna kommer att innebära en icke försumbar del i investeringskostnaden. Det är därmed mycket viktigt att dessa kostnader beaktas i intäktsregleringen för elnätsföretag. De kostnader som hos elnätsföretagen ingår i investeringskostnaderna kan hanteras enligt Energimarknadsinspektionens ”Handbok för inrapportering av uppgifter vid ansökan om intäktsram”, version 4.1, 2015-02-20, avsnitt 5.1.3 och 7.3.5.

Givet den historiskt negativa utvecklingen finns det en överhängande risk att Sveriges biologiska mångfald kommer att fortsätta minska/förändras även framgent. Därtill kommer jordens klimat – med anledning av växthuseffekten – troligtvis förändras inom en överskådlig framtid. Det är därför svårt att förutse och planera för Sveriges framtida klimat och miljö. De kompensationsåtgärder som beskrivs i utredningen föreslås gälla under en lång tid framöver. Då förutsättningarna för och nyttan av att genomföra dessa kan förändras avsevärt givet oförutsägbara förändringar såsom i klimat och miljö (som de ansvariga aktörerna inte har rådighet över), bör det finnas en möjlighet att ompröva historiskt fattade beslut om kompensationsåtgärder.

Behovet av smart landsbygd

Ellevio vill framhålla vikten av att beakta landsbygdsperspektivet och anslutningsplikten för elnätsföretagen i remissen. Detta för att förslaget inte på ett onödigt sätt riskerar att driva kostnader i landsbygdsområden med konsekvensen att det blir dyrare att vara elnärkund på landsbygden. Det behöver exempelvis klargöras vem som betalar vad, t.ex. om ett elnätsföretag i ett landsbygdsområde behöver dra ledningar över naturreservat och liknande. Det vore högst olyckligt om införandet av framtida kompensationsåtgärder resulterar i minskade incitament för att leva och bo inom vissa områden i Sverige.

Harmonisering med andra reformer och ikraftträdande

Det är viktigt att sätta remissen i sitt sammanhang och beakta behovet av harmonisering och synkronisering med andra reformer, såsom exempelvis ändringen i Miljöbalken som trädde ikraft den 1 januari 2018 och den s.k. nätkoncessionsutredningen som pågår.

Avslutningsvis föreslår Ellevio senareläggning av ikraftträdande till tidigast år 2020 och först när vägledande handböcker och riktlinjer finns på plats.

Bengt Johansson
Head of Asset Management & Design

